

La Nació

Setmanari Socialista Català

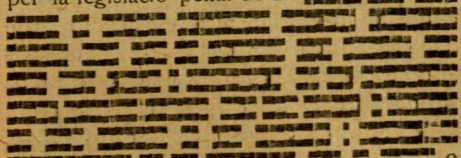
Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

El malestar del poble i la por del Govern de l'Estat

ANORMALITAT DARRERA ANORMALITAT

Els homes que poblen les terres de l'Estat espanyol, els homes, per tant, que habiten a Catalunya, quan és que, políticament, socialment, gaudeixen d'aquella plenitud de drets que sembla natural haurien de veure's emparats per l'esperit de llibertat que hauria de impulsar les accions dels governs guardadors del respecte que s'ha de tenir per a tots aquells atributs individuals i col·lectius que en la Constitució, per la qual se regeix l'Estat, innegablement, deuen estar prescrits?

Confessem que ben poques vegades, ni com a homes ni com a poble, els catalans ens donem compte que vivim en un règim de llibertat constitucional. Perquè si bé és cert que, *normalment*, pel que fa referència a l'expansió i manifestació de idees, no venim obligats, els que en som propagadors, a subjectar-nos al que hem de suposar juiciós albir de un censor, tan respectable com se vulgui, no és menys cert que la nostra *normalitat*, la *normalitat* política de l'Estat espanyol, és viure en una permanent *anormalitat*, que sempre, per tal de no delinquir en aquest terreny tan fràgil de les propagacions ideològiques, fa anar a l'escriptor, al propagandista polític, amb el major mirament possible, a fi de no veure's complicat en un procés, en una causa, que, davant la existència de certes lleis, bon xic atàviques, els funcionaris de la justícia espanyola, segons com sigui la forma d'expressió adoptada en la propagació dels ideals, vénen obligats, per a complir amb llur deure, a incoar.

Ja som mestres, doncs, nosaltres, els que escrivim en pro del triomf de una idea, en aquest comediment que tenim de observar, per habitud i ensems, també, per no anar massa depressa a engroixir la llista de víctimes produïdes per la legislació penal de un o el que és idèntic, per la feixuguesa del Còdic Penal, a tots aquells homes posseïdors i di-

vulgadors de idees que no s'avenen ni mai podràn avenir-se amb el predominant ordre de coses, amable, suau i benvolent només que per a uns determinats homes i institucions socials, que no són pas, certament, aquells ni aquelles que més es distingeixen en rectitud, en moralitat, en austeres accions.

A pesar, però, de tota mena de imposats silencis, ja sabem i fins ho tenim oblidat, que sempre els governaments burgesos dels pobles han de salvaguardar, per il·legítims que siguin, els interessos capitalistes, i han de pronunciar-se resoltament contra tot intent de protesta proletària, fent fracassar, moltes vegades per l'abús de l'exercici d'autoritat de que disposen, tot moviment popular encaminat a la reclamació de millores polítiques o socials que assegurin i facilitin als nuclis humils un més humà desenvolupament del seu mode de viure, violentat, comunament, per la persistència de un sens fi de contratemps que no permeten que la vida de la societat pugui desplegar-se de una faïç més lògica i, per damunt de tot, més justa.

La burgesia de l'Estat espanyol, que per si sola és feble i incapaç de resistir, menys que cap altra burgesia, la escomesa que es pogués emprendre una ben orientada organització obrera, necessita, tot sovint, recorre en auxili de l'Estat, per tal que aquest garanteixi la existència de les anomalies que, alentorn dels organismes burgesos, capitalistes, van produint-se. I es dona el cas, així, que, ara, després de l'habitual *normalitat* de restriccions i excepcionalismes per a la lliure exposició de les idees, en moments com el present, que els treballadors no podem viure, mentre tota llei de tràfegadors amb la vida i la fam dels pobres, fabulosament, van enriquant-se, perquè una menaça, que més que altra cosa és un fervorós plany, diuen que pels treballadors ha estat proferida, s'ha recorregut, encare més, a *anormalitzar* aquella *normalitat*, fent-se detencions i cohibint els drets que els ciutadans espanyols tenen prescrits en el constitucionalisme que els regeix i, en tots instants, hauria d'emparar-los.

A la fam del poble, a la demanda dels treballadors organitzats de totes les terres de

l'Estat, el Govern hi respòn, com de costum, amb l'entronitzament de una *anormalitat* més que fa bona la *normal anormalitat* de sempre.

La por de que la manifestació del veritable poble se produeixi, indueix i obliga a que els directores de l'Estat, per tal de desvirtuar i fer esdevenir estèril tota demostració de forces proletàries, pensin que l'adopció de mesures en alt grau coercitives pot fer-los sortir del pas, del mal pas, aon se trobin...

I vénen les denúncies i els empresonaments i la clausura de societats obreres, en lloc de venir la confiscació, anc que fos —si es vol— temporal i momentània, de certes explotacions subjectes, avui, al domini individualista i causa principalíssima de l'encariment de la vida, que tan impossible i penosa, cada dia més, per als obrers, se'ns va fent.

El Govern de l'Estat, serenament, està obligat a solucionar el malestar del poble. Fermament hauria d'empendre's totes aquelles accions que evitessin la misèria dels estaments humils, anc que, per això, fos necessari anar contra els drets, que tan sagrats i inviolables se consideren, de certa part de l'alta burgesia. Sobradament, però, ja ens pensem que el Govern de l'Estat no s'empendrà, en el sentit que tota la opinió democràtica aplaudiria, cap acció ni petita ni grossa. Per a fer aital cosa, és necessari que al cim de un poble, que al cap-d'amunt de l'Estat, hi hagi un Governament amb la integritat i fermesa que el Governament espanyol no posseeix, i, per tant, que per a la normalització, la veritable normalització de la vida col·lectiva, de la vida política i social de l'Estat, no s'hagi de recorre, precipitadament i amb total esveració, a la promulgació de una *anormalitat* darrera una altra *anormalitat*, que, finalment, res fa ressaltar ni posa de manifest, a no ésser la preeminència que gaudeixen els estaments capitalistes i la por que s'apodera, en semblants casos, dels homes que componen el Govern que disposa, bon xic capciosament, a totes hores, de la voluntat i els destins dels homes i dels pobles que són integrants de la organització estatal que, amb més o menys acontentament, tots componem.

Parquè fereixen encare les armes

Quín hom, ja, no té l'ànima lassada, de tantes miseries, que ofusquen la nostra vida de cada dia? Quí no enyora la pau, qui no sospira per tal que la vida dels homes ja estigui lliure de tant carnatge? No hi haurà home al món, per més que l'enlluernin les oriflames de les parades oficials, que no aborreixi, en aquests moments, tota la màquina de fer guerra i que no aspiri a abolir la col·lectivitat que, amb suors dels ciutadans, mantenen tots els Estats, sotjant sempre la més lleu ombra de desavinença, per a caure damunt el poble fins allavors amic, en aparença, procurant acumular-hi, en el més curt temps possible, tota mena de malvestats que el posin en estat de deixar-se dominar.

Més, jo no crec pas amb els predicadors de la pau, sigui com sigui, per acabar amb el conflicte actual. S'ha dit moltes vegades i cal repetir-ho. Malgrat els egoismes que sempre acompanyen el pensament de certs homes, no és pas, solament, la vida material dels pobles en lluita que s'està discutint, puix, a pesar de les seves primitives intencions, són lleis que poden ben encaminar la humanitat que s'hi debaten, i l'ensorrament d'egoismes i ambicions que estalvi al món noves catàstrofes, que l'ensagnantin altra vegada.

Per això les armes fereixen encare; si no fos gran i útil als homes de l'esdevenidor el que ha de sorgir d'aquesta gran guerra, ni un moment més deuria continuar la sagnant tragedia, més no serà malaguanyat el dolor dels homes-herois d'avui.

El poble que ha provocat tantes malhaurances, no ha entès, encare, el que són els drets dels homes, no hi creu; i com que per la seva força, la seva faigó de pensar podria embrutir el món amb la seva malèfica doctrina d'absorció, ha de caure sense remissió, ha d'acceptar les lleis que la humanitat dicta, i no ésser més tirà per als pobles febles, i una mena per a la pau del món.

No és precisament el poble mateix, que estotja tanta mala ànima, sinó els governants, que no ha triat el poble; que són fills del desig dels privilegiats i aguantats per les ambicions de les ànimes mercantils i resseques d'amor.

Doncs, si són els flagel·ladors del poble que mouen les guerres, i qui li menen amb mentides emocionants, perquè ja en coneixen la seva candidesa; si el que ambiciona un Estat, o així ho sembla, és el que ambiciona precisament i solament pel seu profit directe, l'estament que té la força i el diner, que li dóna la humilitat del poble pacient, és necessari mostrar la impossibilitat de l'assoliment d'aquests insans desigs, ni per mitjà de les armes, i, ensems que un tirà de un poble i el seu govern perd la esperança d'emparar-se del que pertany a un altre poble, als ciutadans ja no els queda el recurs d'alegrar-se un dia gaudint de lluny la satisfacció de la cobdícia de l'amo que diuen que deu li ha donat. I, així, per què fer més esforços, si ni de l'alegria dels altres pot fruit?

Si al final no pot veure d'aprop els honors i les glories que creu haver merescut un

poble, quan n'ha eixefat un altre, no hi creurà més amb l'engrandir el que creu patria seva, a costa dels altres, ni amb assolir aventatges per mitjà de la guerra.

I creurà més amb ell mateix, i veient el fracàs dels que creu més grans que ell, els aborrirà i en prescindirà de una vegada, i és possible que els pobles de l'esdevenidor, siguin regits amb amor, i no, com ara, mirant sempre de quina faigó augmentaran la riquesa i la força tirànica a costa del benestar d'altres pobles més febles.

Si el venciment dels pobles centrals, autocràtics i imperialistes, pot significar l'enfonsament de les forces personals i de les castes absorbents dels magnats de la tradició i del diner, serà, a no dubtar, l'aixecament moral del veritable poble, qui veurà la necessitat de que sigui ell qui regeixi els destins dels Estats constituïts, abolint, en elles, tota mena de tiranies col·lectives i individuals, i el món, resultat dels dolors d'avui, obirà per a l'avenir més justícia en tots els pobles.

I d'això, n'és una garantia el valor democràtic de les dugues nacions que concreten l'ànima dels al·liats: França, la creadora tradicional de llibertat, i Anglaterra, els homes de la qual estan donant, cada dia, mostres del seu pensar en totes les qüestions de llibertat, que porten sovint a la pràctica, trencant vells motlles i restant atribucions a les jerarquies de dalt per a traspassar-les al poble.

Per això les armes fereixen, encare...

SERAFI BASSA

Comentaris

Els grans patriotes (?)

L'ALBA està content, perquè l'emprèstic s'ha cobert una pila de vegades. Hi ha homes que s'accontenten del que hauria de mortificar-los.

Aquest emprèstic cobert representa, a més d'haver-se plantejat en excel·lents condicions pels rics, el pagament de la llei de protecció a les indústries, de l'abandonament de la llei de beneficis extraordinaris de la guerra, del segur de guerra per l'Estat i de la tolerància en agavellaments i exportacions.

A aquest preu i amb un interès crescut i una cotització baixa, els rics s'han sentit patriotes i han acudit a salvar la difícil situació de la caixa de l'Estat. I l'Alba, que volia modernitzar la hisenda i els impostos, ha acabat pitjor que el més rutinari conservador: en rebre la paga de la girada, diu que està content.

Al *Fomento*, i a les diferents *Cámaras* i *Ligas* que es cuiden de vigilar els interessos especials de la burgesia, també ho estan.

Nosaltres, no.

RAMÓN D'ALENTORN

ELS JOVES

Què faràn a la vida tots aquests joves que s'apiloten en les escoles de Medecina i de Dret, en les facultats de Lletres i de Ciències? Marxaran sense ideal i sense llum? I quin altre ideal proper podran tenir, si no és la justícia entre els homes? Aniran, com molts que se'n coneixen, disgustats per les miseries de la intriga política, pel groller materialisme de certa ciència i el naturalisme de certes obres, a renovar en si mateixos el sentiment cristià i les alegries cristianes, abeurant-se en els manantials de l'Evangeli? Però, això sol, suposa una vida exterior de la societat, i l'esperit cristià no podrà afirmar-se novament, ni tansols en la intimitat de les consciències, si no aspira, en les coses exteriors, a omplenar de dolçor fraternal l'ordre social.

La joventut, xifrarà llur ambició i llur vida en conquerir i fer progressar la Ciència? Noble ambició; però, què és la Ciència? Un poder i una alegria que si no és animat per un esperit de justícia, si no s'interessa per la vida dels homes i dels humils per tal d'ennoblir-la i amorosir-la, és un privilegi més, i com tots els privilegis, no triga a eixugar les profundes fonts de l'alegria i de la vida en el cor dels privilegiats.

I aquests adolescents que encare estan en els bancs de la escola i que comencen a somniar que tenen l'ànima curulla de vagues il·lusions cap a on s'encaminaran? A on trobaran llur nodriment espiritual? Menyspreuaran el poder de l'ensomni i de la simpatia per a circumscriure's a l'estudi fotogràfic, a la freda o brutal pintura dels mitjans socials? Si; que no retrocedeixin davant cap observació, davant cap realitat, davant cap veritat: estimar al món i a l'home no és ocultar-se a si mateixos les tristor i vilesses! Que descendeixin fins la realitat, emperor aferrats, sempre, a l'ideal que deu transformar-la lentament.

Respecte els joves prests a ingressar a la Indústria i al Comerç, per tal de prosseguir la tradició paterna, llur propòsit és noble i sé perfectament, també, que és molt feixuc, puix no fracassar en la lluita universal implica un gran esforç. Sé, a més, que embadalits, quasi exclusivament, en la preocupació de la màquina industrial, tal com avui funciona, gairebé no hi ha temps per a corregir-la. Tota innovació en l'ordre social, per ells, serà un mer contratemps, per tenir que suportar la pesantor de les transicions penoses. Més si en els anys de la lliure joventut, cordialment, han vessat la justícia, si han desitjat corregir i il·lustrar a l'agrupament de treballadors que dirigeixen, si volen iniciar-los, poc a poc, en les condicions de la potència econòmica i a la mateixa fer-los interessar, quin horitzó més esplèndid queda obert davant d'ells! Allavors seran els guiadors de una societat lliure i hauran reconciliat, definitivament, per al bé de la una i de l'altra, a la burgesia industrial i a la Democràcia.

JOÁN JAURÉS

POLONIA

La solvència de la Revolució

PER tercera vegada, d'ençà que és començada la gran guerra, Polònia veu promesa la seva llibertat.

Quan encare no fa sis mesos que els imperis centrals oferien a la nació polonesa, per a quan fos acabada la lluita, la reconstitució dels seus territoris en Estat autònom, a canvi de un allotjament dels ciutadans polonesos als exèrcits mermats d'Àustria i Alemanya, encare que fos formant un còs especial, a Rússia esclata la revolta i un dels primers actes de la Revolució és proclamar el dret de Polònia a la seva constitució en Estat sobirà, acoblant en un còs polític independentment—aquesta paraula encare cap dels *protectors* de Polònia l'havia usada—les seves mutilades regions.

El manifest de l'ex-zar als polonesos, al poc temps d'haver esclatat el conflicte actual, com el manifest llençat el mes de Novembre darrer pels emperadors d'Àustria i Alemanya, promettent-los la llibertat, podien donar lloc a certes reserves sobre la solvència dels llurs atorgadors. Encare, el de Rússia, deixava fonamentat raonadament la esperança del seu compliment, no per la sola garantia del règim rus, igual en aquest punt als règims dels imperis centrals, sinó per la pressió que, pel manteniment i honradesa de la paraula donada, haurien, indubtablement, exercit sobre el govern de Petrograd els seus aliats de l'occident d'Europa; que no haurien pogut desentendre's, en absolut, de les promeses fetes per la seva col·laboradora en moments en que la cooperació entre uns i altres és tan estreta, que cap dels Estats de l'aliança pot declarar-se tranquil·lament irresponsable dels actes d'altre.

Mes, ara, les paraules de la Revolució tenen una més alta seguretat, que no ha de presentar com a garantia un valor exterior a Rússia; sinó que és el poble rus mateix el qui no ha de refusar, quan la hora sigui, de sortir fiador de la paraula dels homes que, ell, per pròpia voluntat i usant de la seva pròpia sobirania manifestada en la revolta, ha elevat a la direcció de l'Estat, declarant amb això, tàcitament, que ells representaven el seu pensament i els seus sentiments nacionals.

Però, encare, per si fos dubtosa la realitat de la vinculació de la voluntat popular en els homes qui governen actualment l'Estat rus i el valor que això pogués tenir en la judicació de la solvència de la Rússia revolucionària, l'exemple de Finlàndia, disfrutant des de fa dues setmanes, de una autonomia amplíssima, restablerta la seva Dieta i constituït un govern provisional, matitzat per un fort contingent socialista, fóra prou perquè els polonesos, i el

món sencer, poguessin depositar la seva confiança en les paraules del govern provisional de Petrograd.

Mentre eren sobirans autòcrates els qui li proclamaven la llibertat, Polònia tenia dret a recelar de la lleialtat de les promeses; Polònia tenia perfecte dret a estranyar-se de que li volguessin donar la llibertat els que no la tenien en els seus dominis.

En tot cas, era dubtós si un zar o un kaiser es resignarien a despendre's totalment de una part dels territoris del seu imperi per deixar que es constituïssin en Estat amb completa independència. Però no era, lògicament, ni tansols sospitable, que un ni altre permetessin que es constituïssin, tocant a les seves fronteres, un Estat lliberal. El contacte amb la llibertat—contacte tothora menaçador de contagi,—amb tota seguretat que no s'haurien resignat a suportar-lo ni un ni altre.

Solament en un règim francament lliberal i avançat, Polònia podia veure segura la promesa de la seva integral deslliurança; perquè així com és sempre interès de tota autocràcia tenir el seu domini assegurat per l'absolutisme dels Estats veïns, és interès de la llibertat tenir altres llibertats tocant a les seves fronteres.

La Rússia dels zars hauria hagut de veure sempre en la existència de una Polònia lliberal—avui socialista, perquè avui la llibertat s'anomena socialisme—un perill constant per la seva seguretat. La Rússia revolucionària ha de veure en una Polònia lliure, en una Polònia alliberada en l'ordre social com en el polític, com veu ja en una Finlàndia socialista, la garantia més ferma i més notable de la seva llibertat, conquerida esplendorosament en hores de guerra i de revolta.

Així com els règims de tirania han de sofrir constantment l'angunia de les cadenes que, en esclavitzar als seus sotsmesos, esclavitzen, també, la seva tranquil·litat i el lliure disposar de les seves actuacions, sempre sotmeses a una temença inquieta, la gràcia confiada i gentilment desinvolta de la llibertat és aquesta, principalíssima, de no haver de témer, i encare al contrari, de sentir-se emparada en la llibertat dels altres.

Polònia ha restat esclava, mentre Rússia era també esclava sota la seva parella de nació sobirana. En el moment que Rússia recobra la seva llibertat perduda a través de temps de ignominia, sona per a Polònia la hora de recobrar, amb dignitat, la seva independència.

Vigorització i llibertat

CADA vegada que penso que entre les lluites de la vida, la que més interessa a l'home, és la més oblidada per ell, se m'acut pensar si veritablement és l'home esclau del fatalisme.

Jo no arribo a capir que li sigui plaent a l'home ésser esclau per voluntat pròpia, quan, precisament, la llibertat és un complement indispensable a la vida.

Diu Rousseau, l'autor de *El Contracte Social*, que la força va fer els primers esclaus, i que la seva covardia, va perpetuar-los. Què significa, en aquest cas, la covardia? És tal vegada una afirmació de que, veritablement, l'home és un animal de costums?

Si així fos, gairebé no caldria preocupar-se de donar vitalitat i força a aquelles idees que, en el seu fons, porten reconcentrada tota la essència espiritual de una nova legislació humana.

Que els homes hem nascut per a lluitar per la llibertat, dissortadament, és cert, però és cosa certa, també, que entranya una vergonya social i humana, que el tirà de l'home sigui el mateix home.

Lluita, aquest, per la seva llibertat, i es forja, ell mateix les cadenes. Quí és que pot, com altre heroi macedònic, desfer aquest nus tan fortament lligat per la humana paradoxa?

En l'ordre social, l'home té una força positiva, però li manca voluntat per a fer-ne l'ús convenient.

Passa el temps, i, en les lluites diverses de la vida, no se li acut mai pensar que la més petita desviació del camí que li és forçós seguir el porta a la conseqüència que, precisament, pesa, avui, damunt d'ell, com a fatalisme inconscient que l'anul·la com a home.

Cada estament social té un enemic comú que li és forçós combatre, i com que en l'ordre de les coses humanes tot es justifica, justificada està, doncs, la lluita, quan es tracta de reduir a la impotència la força enemiga que s'oposa al desplegament progressiu de tot quant significa progrés i vida.

La democràcia està fonamentada en l'ús perfecte dels drets inherents a l'home, i tota idea que s'oposi a aquests drets, ha d'ésser considerada com idea atentadora a la dignitat civil dels homes, i ha d'ésser, per tant, forçós combatre-la com a perniciosa i antihumana.

Vigoritzar el que és fonamental per a oblidar el que és secundari, car, el que és fonamental, afirma la llibertat natural que hereta l'home per tal d'ésser ordenades les diverses manifestacions de la seva vida: veu's-aquí la lluita, en la seva deguda ordenació, de la consciència humana.

AGUSTI PEDRET I MIRÓ

• • LA NACIÓ • •

ABONAMENT

2 pessetes trimestre :: Estranger: 3 pessetes

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS
::: FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cènts.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

Les grans explotacions capitalistes

La vida de l'obrer en la comarca del Ter

V

RIPOLL

POBLACIÓ de uns 6,000 habitants, en la que hi funcionen 14 fàbriques de filats. La fabricació data, en part, de 40 a 45 anys, i, en part, de 20 a 24.

Els obrers fabrils d'aquesta localitat han sostingut importants lluites. En 1889 es declararen en vaga durant quatre setmanes per haver-se despatxat a dues obreres. En 1894 sostingueren una altra vaga, que va durar 26 setmanes, durant les quals permanesqueren tancats totalment els establiments. Pretenien augment de jornal. Vençuts els obrers, es varen veure obligats a tornar al treball, amb molts despatxats.

Per efecte d'aquesta lluita, la organització obrera va quedar desfeta.

En Setembre de 1898, reorganitzada en part l'Associació obrera, es va fer, amb intervenció de l'alcalde de la localitat i una representació dels patrons i altra dels obrers, una reforma de tarifes de preus i de reducció de jornada.

Però, els fabricants, que havien acceptat de mala gana la reforma, no varen parar de buscar un pretext per deslligar-se del compromís contret, cosa que conseguiren amb el despatxar a dos obrers. Això va donar motiu a una altra vaga, que va durar des del 4 de Gener de 1899 fins al 16 de Maig del mateix any.

Després de moltes gestions i d'haver intervingut en el conflicte una Comissió del Comité de la Federació Textil, es va reprendre el treball amb les mateixes condicions d'abans. Però els fabricants no es donaven per satisfets. De la llarga lluita havia quedat en bon estat la organització, que era el seu mal somni, i es varen disposar a acabar amb ella de una vegada.

A l'efecte, el 16 de Novembre de 1899, quan els obrers amb prou feines havien tingut temps de refer-se una mica del formidable terrabastall de la llarga vaga, el fabricant varen declarar el *lock-out* en tota la comarca del Ter i del Freser, anunciant que no seria acceptat de nou en les fàbriques cap dels obrers caracteritzats en l'Associació, fins després d'haver transcorregut, quan menys, cinc anys.

Els explotadors varen veure satisfetes les seves aspiracions, puix la Societat va rebre un cop brutal, fins al punt de no haver tornat a tenir, des d'aleshores, la força que va aconseguir durant aquella tongada.

El 11 de Març de 1901, després d'haver despatxat més de un centenar de obrers, els fabricants posaren en els seus establiments uns anuncis dient que si en el terme de una setmana no quedava solucionat el conflicte de les màquines contínues de la fàbrica Molins, de Roda, treurien al carrer a tot el personal.

Transcorreguen els vuit dies del terme fixat sense haver-se resolt el plet de la casa

Molins, repetiren l'anunci allargant el parar per vuit dies més, passats els quals portaren a efecte la seva menaça, tancant tots els establiments de producció.

Semblant procedir va indignar als obrers, els quals varen reorganitzar, a l'acte, una manifestació en la que apareixien en grans rètols els lemes: *Justícia per a tots. Pa o treball.*

A pesar de que la manifestació era sumament pacífica, fins al punt de no haver donat motiu ni al més petit disturbí, la força feu foc contra la multitud, resultant mort l'obrer Josep Colomer (a) Pat, i diversos ferits.

En 1913, quan la comarca del Ter es va declarar en vaga per al compliment del real decret del 24 d'Agost, establint la jornada de deu hores, els obrers de Ripoll secundaren totalment el moviment, veient-se obligats a tornar al treball, després de tres setmanes de lluita, davant la brutal pressió de les autoritats del somatent i de tots els elements convertits en cegos instruments dels fabricants.

El número de obrers ocupats en les fàbriques, s'acosta a 2,000, dels quals sols un 10 ó un 12 per 100 són homes, constituint el 88 ó 90 restant dones i criatures.

De les 14 fàbriques que hi ha a la població, tansols en 3 hi treballen dones en les màquines contínues. En les restants són portades per homes.

Els jornals de les dones oscil·len entre 13 i 16 pessetes setmanals. Els homes que treballen a jornal en guanyen de 16 a 18.

Els filadors, treballant a preu fet, cobren de 22 a 25 pessetes i de 12 a 14 els ajudants.

El número de menors d'edat que poblen les fàbriques és enorme, com si no existís ni hagués existís mai la més petita ombra de llei que senyalés un límit a la edat de les criatures per poder ésser admeses en el treball, i com si res condicionés la forma en que poden realitzar la seva labor en determinades edats.

La llei protectora dels menors és lletra morta pels fabricants de Ripoll, pels qui la única llei és la seva única voluntat, i la seva única voluntat és la de guanyar diners amb abundor.

Per a poder realitzar impunement aquesta transgressió de la llei, quan l'inspector del treball arriba a una població, és acompanyat a una fàbrica pels empleats del Municipi. Però, abans d'arribar l'inspector, el fabricant o el director de la fàbrica ja té coneixement de la visita de que va a ésser objecte. Aleshores, són retirades de les quadres totes les tendres criatures i amagades en algún pati, en el terrat de l'establiment o en qualsevol altre lloc on no ha de penetrar la mirada del visitant.

I mentre l'inspector és vilment burlat en

Socialistes catalans: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al treball, a tot arreu on pugui guanyar-se un home per a les nostres idees. Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble

l'interior de la fàbrica, un dels agents que l'han acompanyat, i que s'ha quedat a la porta, ha tingut bon compte d'arribar-se fins a la fàbrica més propera, anunciant la visita, perquè pugui repetir-se la criminal maniobra. Això quan no funciona el telèfon, posant al corrent del que succeeix als interessats.

En les demés fàbriques passa el mateix, fins que ha quedat acabada la visita en totes elles, traient-ne l'inspector la impressió de que la llei no és burlada, quan no solament ho és ella, sinó que ho és també el propi visitant.

No obstant, ens resistim a creure que el repetit inspecció ignori els indignes procediments usats pels fabricants, que pot descobrir-los com i quan vulgui amb tansols pendre la precaució de dirigir-se a una fàbrica sense fer la previa visita a les autoritats locals.

La jornada de treball és de onze hores i mitja durant els cinc dies, parant el dissabte a dos quarts de quatre de la tarde.

L'associació fabril es troba debilitadíssima, puix tansols en formen part un reduït número de obrers.

Dels restants oficis, apart dels paletes, que estan mitjanament organitzats, no funciona cap altra societat.

Existeixen dos Centres de caràcter obrer; un amb tendència republicana i un altre que sembla tenir cert matís sindicalista.

Els fabricants estan organitzats i compten amb un Centre propi, en el que no hi falta el billar, el saló de *tresillo*, i demés passatemps d'aquesta mena, però no els ha passat mai pel cap muntar una biblioteca. I no serà per falta de medis, puix són immensament rics i gairebé tots posseeixen grans propietats.

La gairebé totalitat d'aquests senyors són catalanistes i, per tant, desitjosos de l'engrandiment del *terrer*. No obstant, havent demanat recentment els obrers un augment de jornal amb el fi de poder fer front, en quant fos possible, al formidable encariment de les subsistències, els han contestat que no era possible accedir a la seva demanda, puix la seva situació era per demés precària.

Contestant en la forma indicada, no tansols han mentit descaradament els fabricants, sinó que, a més, han demostrat, per mil·lèsima vegada, que l'amor que diuen professar a la seva estimada Catalunya no és obstacle perquè sentin un odi irracional contra l'obrer català així que aquest obrer pretén obtenir uns cèntims més que li permetin calmar la fam a que el sotmeten tan carinyosos explotadors.

Pretendre sostenir que els fabricants catalans es troben avui en dolentíssima situació, quan ningú ignora que amb motiu de la guerra han ingressat en les seves caixes molts centenars i potser milers de mil·lions; quan en tota Catalunya es treballa de nit i de dia i quan així i tot no poden atendre a la demanda, equival a burlar-se cinicament dels treballadors i del poble en general.

J. COMAPOSADA

Les esquerres dissecades

FA alguns anys que un professor de Història Natural, francès, feu una forta campanya en la premsa de la seva patria contra l'alarmant increment que arreu del món prenia la moda de portar, les senyores, ocells dissecats als capells; eren de plànyer aquells milers de bestioletes que, per la vanitat femenina i per l'egoisme dels mercaders, desapareixien de la vida real, per a esdevenir, malauradament mòrmies de luxe.

Mirant el que cada dia succeeix en les esquerres polítiques de la nostra terra, ens acut, sempre, a la ment, aquella campanya del professor francès contra la dissecció dels ocells. Perquè en les esquerres de Catalunya hi passa un fenomen exactament igual; sinó que així com als ocells, per un negoci repugnant, uns homes els hi dissequen el còs llevant-los-hi la vida, en la política són els mateixos homes que realitzen l'auto-dissecció de l'esperit, de la consciència, per uns miserables pessetes que els hi ofereixen els del bàndol contrari.

Quan, com aquí, a Catalunya, el predomini de les dretes és absolut en els organismes públics, que és com dir estar en possessió de la llista civil, hi ha un perill gran de que els homes de les esquerres que mostrin una capacitat aprofitable, sien continuament assetjats per aquelles i com a pagament de la llur abdicació de principis, que equival a abdicar de la pròpia dignitat, els hi donen un lloc a la llista civil, que aquell home d'esquerra accepta, malgrat que abans, quan tenia independència espiritual, ho hagués combatut per immoral.

És aquesta auto-dissecció de la pròpia

personalitat, és aquest vendre's la consciència a l'enemic per un grapat de moneda, que ha anat debilitant les esquerres, puix els seus homes s'han sentit atrets per les misèries de l'egoisme. Aquell esperit rebel i francament generós, que era la característica dels qui actuaven en els partits populars, desapareix, i va esdevenint el record llunyà de uns temps en que la moral no es cotitzava, com avui, a tant el gram. Va desapareixent a grans gambades, aquell esperit de sacrifici que portava als homes a la presó o a les barricades; els moviments revolucionaris, no molt llunyans en l'esdevenidor polític de Catalunya, només podran ésser empresos per la fè i l'anhel de justícia, jamai per la paraula vibrant dels erudits, car aquests, un cop llur erudició ha començat a consagrar-se, han abandonat el poble rebel i s'han llençat, frisosos de glories materials, als braços de la burgesia.

El bon poble, que a cada moment és cridat a la lluita, resta sempre abandonat a la pròpia inconsciència; tot en ell és bona fè, i acudint a la crida dels capitosts de les esquerres, dels pensadors de les mateixes, es llença a tota mena de lluites amb aquella generositat tan natural dels visionaris. Però és, també, a les esquerres, on hi ha la menor fermesa en els homes influents, la generositat se n'allunya amb rapidesa, i la consistència dels principis és més feble. Es corsequen totseguit, i com els ocells dissecats dels capells de les elegants, ja solament serveixen per a vanitat de les col·lectivitats burgeses.

No cal analitzar cas per cas, ni concedir a

cada un d'ells un determinisme especial. Les esquerres fallen, només, per la manca de generositat dels elements dirigents; s'enganya al poble amb clams de revolta, però no hi ha esperit revolucionari, sinó, de burgès *demodé*; hi ha manca de virilitat per a portar el poble a les grans accions, però hi ha la suficient manca de moral per a fer servir la situació anguniosa del poble, per a formar-se un nom i, amb ell, posar-se a la mercè de qui millor el còtitz, ja sigui blau o vermell.

Repugna el pensar en aquesta situació angüosa de les masses esquerres; ningú com elles tan frisosos per un ideal d'emancipació, però ningú com elles tan enganyades. Si l'esperit generós de les multituds que segueixen pacientment el camí del llur ideal, sigués ben conduit i aprofitat, quines transformacions més radicals veuríem! Més, no; aquesta generositat sublim, no pot servir per altre cosa que per alçar figures que, en obtenir l'alçaria desitjada, abandonen els humils.

El poble, la massa, repugna als polítics positivistes; no vesteix el contacte amb els fills del poble, als quals la misèria corseca i revoluciona. Sols és bona, la carn del poble, quan serveix per a les eleccions, quan convé, als interessos burgesos, posar un xic de vermellor a les lluites econòmiques, quan la seva intervenció no pot comprometre. Si l'actuació de les esquerres de Catalunya hagués estat honrada, el sublim ideal del poble fóra assolit; però s'han dissecat, s'han venut els seus homes i, en nom dels principis avançats, serveixen a la burgesia.

R. FOIX

Folleto de LA NACIÓ (4)

La "Commune"

EXTRACTE DE L'ESTUDI DEL MOVIMENT

COMUNALISTA

D'EN

JORDI BOURGIN

Els revolucionaris obraren en una societat políticament descomposta, a la que els ferments de dissolució treballaven accidentalment.

L'estat de coses portat pel setge i la guerra feu que la població acabés per deixar a les municipalitats tot el referent a la seva subsistència.

Però la obra hauria sigut impossible sense l'acord entre les municipalitats.

Així, per la força dels aconteixements, s'organitza a París una *Commune*, abans de la *Commune* mateixa, la que sense preocupar-se de teories, realitzava, en part, el programa del federalisme econòmic de la Internacional, el plan de transmissió directa als consumidors dels productes de les societats cooperatives de producció.

Juntem a això que la població parisense, així administrada, estava armada.

L'onze d'agost 1870, el Còs Legislatiu

havia votat l'armament de la guarda nacional; per tant, la població parisense podia afirmar les seves confoses idees per un cop de força.

..

Varis assalts anteriors prepararen el xoc final.

El 4 de Setembre havia sigut, en gran part, un moviment blanquista: l'invasió del Còs legislatiu, la llibertat dels presos de Santa Pel·lagra, la bandera roja en el Palau-Borbó, deixant veure el sentit del moviment que arribava a la organització de un govern revolucionari a l'Hôtel-de-Ville, com en 1830 i en 1848.

Aquest Govern fou, al menys exteriorment, una dictadura parisense, ja que en feren part els diputats de París, i així, malgrat posar al davant al general Trochu, que no era republicà; malgrat la exclusió dels revolucionaris parisencs, enganyats una vegada més, podia ésser considerat com responent a les aspiracions republicanes, federalistes i socialistes de París: de fet fou acollit pels crics de *visca la Commune!*

Solament el Govern de la Defensa conservà el mateix personal administratiu, ajornà, degut al setge de París i la ocupació de 26 departaments, les eleccions legislatives i municipals anunciades, sobre tot escoltà amb servilisme els consells d'espectativa donats per

Trochu, que semblaven, al poble enervat, consells de covardia i de traïció. D'aquí els innombrables incidents de tota mena que ompliren els mesos de Setembre i Octubre.

La nova de la capitulació de Metz, negada i confessada en dos dies d'interval pel Govern, provocà el 31 de Octubre el fracàs de Bourget, els rumors de una negociació de J. Favre per a obtenir un armistici remogueren fins els republicans radicals.

La guarda nacional s'insurreccionava i feia empresonar a tot el Govern. Però la revolta no preparada, no tenia cabdills presents.

Mentre en Flourens guardava amb els seus Bellevillois, els homes del 4 de Setembre, aturats i temerosos, exceptuant J. Favre, J. Ferry i el general de Flô, els seus amics constituïren un govern: Blanqui, Delescluse, Milière, Ranvier, Mottu, juntant-s'hi després els de Flourens, Dorian, V. Hugo, Rochefort, L. Blanc, F. Pyat i Raspail.

A la tarde, el 106.º batalló, previngut per Ch. Ferry, derrotà la escorta de Flourens i feu evadir J. Ferry i Trochu; aquest darrer, un cop defora, pogué llençar als bretons contra l'Hôtel-de-Ville, abandonat pels massa confiats batallons rebels. La tentativa feta pels agents de Blanqui en el ministeri de l'Interior, en la Prefectura de policia i a la Impremta Nacional havia fracassat.

El Govern, volguent satisfer el poble, convoca les eleccions de batlles i regidors pel

Per la independència de un poble

La veu dels socialistes polonesos

Amb tota justesa, les organitzacions socialistes poloneses de França, entre les quals ha de comptar-s'hi la Secció parisenca del partit socialista polonès, va dirigir, quasi en vigílies d'esclatar la Revolució russa, una comunicació al president de la República nord-americana, clamant per la reconstitució nacional de Polònia, fins avui sagnantment esquarterada.

De la comunicació dels socialistes polonesos, residents a França, adreçada al president Wilson, ne transcrivim els paràgrafs següents:

«Coneixeu, senyor president, el passat de Polònia, la més antiga de les grans Repúbliques, la única que, com els Estats Units, s'ha format per mitjà de una voluntaria unió de pobles. Ocupava un territori major que França i Anglaterra juntes; fou el baluart d'Europa, i, durant nou segles de la seva gloriosa història, no va fer cap guerra de conquesta. Va anar més endavant que l'occident, per llurs institucions liberals i democràtiques, i, finalment, va ésser la primera que proclamà el principi de la llibertat individual i l'absoluta llibertat de consciència.

«Coneixeu, senyor president, la paorosa situació en que s'ha posat a aquells fills nostres que, alistats, per força, als exèrcits enemics, s'han vist i es veuen, encare, obligats a matar-se, uns contra altres, en una lluita fratricida.

»Doncs, bé: tots els martiris passats, tots els sofriments presents, així com, també, tots

els desastres, i, a més, la ruina completa del nostre focar, res són en comparança a l'angoixa moral que ha invadit l'ànima de la nostra nació quan s'ha donat compte de que, a pesar de les solemnes i repetides declaracions dels bel·ligerants, que afirmaven que la present guerra tenia per objecte la lliberació dels oprimits i la independència dels pobles, la consciència europea no estava, encare, prou desperta per tal d'accedir a la completa reparació que es deu al nostre poble.

»Ara, en el moment present, tots nosaltres, des del més xic al més gran, estem unànimament decidits a reivindicar, per a la nostra patria, la Unitat i la Independència per a quin gaudiment tenim, en absolut, els mateixos títols que els que consten en qualsevol tractat europeu.»

PER AL SOSTENIMENT DE

LA NACIÓ

Les darreres quantitats rebudes a la nostra Redacció, a fi de poder eixugar el dèficit produït per la publicació del nostre periòdic, són les que segueixen:

	Pessetes
Suma anterior.	237' 45
BARCELONA	
Daniel Rolduà	0' 50
V. Biosca	0' 50
Pere Benlloch	1
Dos amics de LA NACIÓ	0' 75
Ll. O. i M.	1
Total.	241' 20

Queda closa la subscripció del present trimestre.

5 de Novembre, i crida als electors a un plebiscit. 557,996 sí contra 62,638 no, li donaren un vot de confiança, encare que el XI districte elegint Mottu, el XIX Deslescluse, el XX Ravier amb Flourens, Milliere i Lefrançais per regidors, demostrant-li els obrers parisencs que li refusaven la seva confiança.

El Govern, confiant poc en l'exèrcit regular, desmoralitzat, i en la guarda nacional, massa exaltada, continuà contemporitzant fins el 19 de Gener de 1871, en que una tentativa de sortida fracassà, malgrat el coratge de la guarda. Arreconada a la fam, desconfiada pels seus oradors i els diaris contra els cabdills sense energia i un govern mancat de programa, excitada pel cartell roig d'en Vallés i d'en Tridon (6 Gener), com també per les proclames dels moderats de la Unió republicana o dels radicals de l'Aliança republicana, la població comença a remoure's seriosament, sobre tot en els X, XI, XIII, XIV, XVIII, XIX i XX districtes, on es cridà «visca la Commune!», arborant-se la bandera roja.

S'emplitja la situació en sapiguer el poble que en Trochu, obligat pels batlles, acabava de dimitir de les seves funcions de governador de París, restant president del Govern i siguent reemplaçat pel general bonapartista Vinoy. La nit del 21 de Gener, els guardes nacionals dels afores vingueren a Mazas, deslliuraren Flourens, i, amb ell, els presoners fets el 31 de Octubre. L. Meillet, Brunel, Ba-

nier, etc., mentre les reunions de militants agitaven els XIII, XIV i XVIII districtes, preparen una manifestació per a l'endemà.

El Govern, previngut del moviment, feia ocupar l'Hôtel-de-Ville pels seus mòbils bretons, marins i guardes municipals, sots el manament de G. Chaudéy.

La proclamació del general Cl. Thomas, feta el matí del dia 22, no deixava cap dubte respecte les intencions del Govern: volia «acabar amb aquella empresa criminal». Però la situació estava mal preparada; l'Aliança republicana, que hauria pogut emportar-se envers ella els batallons moderats o patriotes, s'inclinava cap a una conciliació, parant l'acció dels batallons revolucionaris.

En Chaudéy respongué francament a Tony-Revillon, delegat pels manifestants, que el Govern refusava la elecció immediata de la Commune. L'arribada dels guardes nacionals dels X^e, XIIIe i XIVe, amb Sapia, Duval i Serizier, feu evolucionar cap a la violència la manifestació fins allavors pacífica; de la multitud sortiren alguns trets; l'Hôtel-de-Ville, ajudat dels reforços que en Chaudéy havia reclamat a J. Ferry, contestà, escombrant la plaça, en la qual caigué mort en Sapia, amb una cinquantena dels seus.

El Govern, volguent fer la pau amb l'Alemanya, es creia forçat d'arborar els oposants; el general Vinoy suprimí 17 diaris i clausurà els clubs. No-gens-menys, el dia 27

AL VOL

La crisi econòmica i els èxits del Govern de Madrid

Es ja sabut que els telegrams que de Madrid s'envien als diaris de províncies, rares vegades son sincers; car sempre, o al menys generalment, obeeixen a qui els paga, i per això són tothora tendenciosos en un o altre sentit, segons qui els proporciona.

Ara, amb ocasió de l'emprèstit que acaba de realitzar el Govern de l'Estat espanyol, s'han aplicat tota llei d'adjectius ditiràmics a la labor econòmica de l'Alba, quan, si admetem que sia un fet real i positiu el cobriment de l'emprèstit tantes vegades com diuen, fora demostració ben palesa de que els capitalistes espanyols van d'esma, i en lloc d'invertir els cabals en noves indústries, en ampliar, vigoritzant-les, les ja existents, o en fer treballar la terra de les planes ermes que no res produeixen, prefereixen retallar el cupó, signe de pobresa d'esperit, i, sobretot, de mandra.

No vui discutir, ni m'interessa gaire, la certesa o incertitud del cobriment d'aquell emprèstit, car se deu tenir present, a més, que el que tantes vegades s'ha cobert no ha estat l'emprèstit, sinó el deu per cent de l'emprèstit, que no és el mateix.

L'interessant, emperò, no és l'èxit més o menys discutible de la operació financiera. Interessa molt més furonejar entre els sotscrits, car entre ells hi trobem bon nombre dels que amb la guerra han fet quantiosos beneficis, i així com amb el projecte de llei d'imposts als beneficis extraordinaris havien de contribuir a les càrregues de l'Estat, suprimint aquell projecte i avant l'emprèstit, en lloc de pagar un impost, cobraran un interès extraordinari, a més de regoneix-els-hi un deu per cent més del metàl·lic que entreguin.

Per això els regionalistes de la Lliga preparen la gran festa amb els navilers de Bilbao. Tots junts, són dels que en lloc de contribuir a les cà-

de Gener, 300 oficials s'agrupaven cridant traïció. El Govern de la Defensa, rectificat les seves intencions, intimidat per la resistència obstinada de la opinió parisenca, no es cregué autoritzat per a fer la pau. És un simple armistici el que en Favre signà el 28 de Gener amb en Bismarck. Aquest armistici reduïa la força armada de París a una divisió, sense contar la gendarmeria i la policia, llençant les tropes restants, desarmades, en mig dels ciutadans desesperats i deixant els seus fusells a la guarda nacional, preparant els esdeveniments que no preveïen ni la suficient imprudència d'en Favre ni el maquiavelisme possible d'en Bismarck. El dia 28 de Gener, el Govern de la Defensa signava la seva abdicació, convocant els electors per a nomenar una Assamblea nacional. Una tentativa de Brunel i de Piazza, elegits per 35 capitosts de batalló, el primer, general en cap; el segon, capitost d'Estat-major de la guarda nacional, per a instal·lar a l'Hôtel-de-Ville una dictadura militar, podia fracassar, mercès a la sang freda de Cresson que els detingué, i a l'habilitat de Dorian, que obtingué de Flourens que els districtes obrers no marxessin, indicant en quin sentit París cercava la seva via.

**

rragues de l'Estat, en xuclen les suades dels que veritablement produeixen.

Y d'això se'n diu nacionalisme, i d'aqueix nacionalisme en Rovira i Virgili n'ha fet, sublimant-lo, la Historia!

Desgraciada Catalunya, si un cop lliberada has de patir aqueixa ciència econòmica de saïó, i aqueixa espiritualitat nacionalista que es gràdua per les conveniències dels llibres de caixa!

**"Els béns del comú,
no són de ningú"**

Així ho diu un refrany català molt antic, i a ben segur que el seu autor preveia com arribaria a ésser l'administració municipal de Barcelona, que no és endevinar com s'ho fan per a fer-ho tant malament.

En mans d'aqueix Ajuntament que, segons diu La Veu, fa complir les Ordenances Municipals el dijous i el divendres dits sants, Barcelona s'és convertida en una ciutat bruta en absolut, plena arreu de pols o fang, segons faci temps sec o hagi plogut, i sempre sobreixint d'escombraries.

Dels empleats municipals, bona part d'ells, si bé cobren de l'Ajuntament, treballen en altres professions en hores que són de oficina.

D'aigua per a regar, és poca la que es gasta, exceptuant el dies de curses de braus, que aleshores es rega amb la major esplendidesa la Granvia, que, per errada de nom i vergonya de Catalunya, se'n diu de les Corts Catalanes.

No obstant, l'Ajuntament s'endeuta cada dia més, i, també cada dia més, per les combinacions polítiques, per les influències que van des de la acció política fins a les gentilles femenines, molts dels regidors que passen pel Consistori se senten presoners de l'empleomania municipal.

I per comble de desgràcies, com si l'Ajuntament no subvencionés, ja ben indegudament, sense cap eficàcia, a una infinitat de organitzacions de nul valor social, una comissió anomenada de Cultura, formada pels regionalistes Durán i Ventosa, Andreu i Bofill i Matas, pel radicals Vega i March i Lasarte i pel nacionalista republicà Vila i Maríegues, proposen una subvenció de cinc mil pessetes al periòdic de Madrid La Esfera, per a una informació de Barcelona; la qual cosa, certament, és inqualificable, puix sembla que a la nostra ciutat se la consideri com un llogaret inconegut, i, per altra part, no s'avenen aqueix desig de propaganda de la ciutat comtal amb l'abandonament absolut de tot quant representa netedat i higiene, cura de las seves necessitats més rudimentaries.

Si no en teniu prou amb quant deixó exposat, aneu al Parc, barcelonins, i ploureu-hi les vostres vergonyoses representacions administratives.

Penseu, encare, que us administren els mil·lors entre els bons, els escollits, els de la Lliga!.. els que, segons La Veu, es preocupen de fer complir les Ordenances Municipals els dijous i divendres dits sants... i cap més dia de l'any.

Del pecat i els pecadors

Segons diuen els catòlics, el dijous i divendres que anomenen sants, es un pecat imperdonable el treballar en la tarde del dijous i el matí del divendres. El qui tal cosa faci, cau en gros pecat mortal, imperdonable. Per això, allà on poden, prohibeixen tot trànsit que signifiqui treball.

Emperò... Sempre que parlem de gent que de les creences religioses en fan com una mena de professió, hem de trobar-hi contradiccions, i, en aquest cas, hi han les dels molts fabricants, qui dient-se fervents catòlics, per a fer una economia de tres pessetes i mitja de combustible, no fan

feita la tarde del dijous, i, en canvi, en fan tot el divendres. I, no obstant, fan molts balanços!

Com ho faria un bon creient, per a convenir-se de que el que és pecat en uns no ho és en altres, o bé de que el que no és pecat en uns en altres ho sigui?

El banquet a en Rovira i Virgili

En aquestes mateixes planes, ja s'ha dit que el seu darrer llibre era una manifestació de servilisme a la Lliga. Tant ho és, que en el banquet que se li ha ofert, a excepció dels seus companys de treball a la Mancomunitat, de La Publicidad i La Esquella i uns, ben pocs, amics particulars, no hi han assistit més que sicaris de la Lliga.

Si aqueixos elogis li plauen, demostració de la parcialitat de la seva obra a profit polític dels regionalistes, que bon profit li facin, que no serà jo qui li destorbi la digestió.

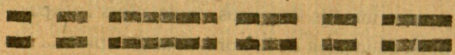
Emperò cal fer-ho constar, per a que el poble sàpiga que s'ha de maliciar de molts que, dient-se homes d'esquerra, són a les ordres de la Lliga.

JOÁN CASSADOR

De la premsa socialista

El feudalisme modern

EN un diari de gran informació, de Barcelona, llegim la següent notícia:

«Ha paralitzat llurs treballs la important fàbrica de filats i teixits que els nebots d'en Berenguer tenen al poble d'Artés.

«Hi ha concentrades, en l'esmentat poble, forces de la guarda civil.»

El corresponsal a Manresa de dit diari, que és el que transmet la notícia, no diu res més.

Artés està situat al nord i a 12 quilòmetres de Manresa.

Quines són les causes del tancament d'aquesta gran fàbrica, que deixa sense feina a més de 700 obrers? Ho ignorem, però les suposem.

Crisi de treball per excés d'existències no ho serà pas. Sortosament, la indústria textil catalana, des de començos del mes de Novembre de 1914, no ha minvat gens la llur activitat. Cert que l'actual guerra és la causa de l'encariment, de un encariment extraordinari, de les primeres materies. Cert, també, que el cotó en floca que, abans de la guerra, es cotitzava de 16 a 20 pesos els 40 quilògrams, avui es cotitza de 16 a 32 pesos. Però, com sigui que els fabricants de filats han augmentat, proporcionadament amb l'augment de les bales de cotó, els paquets de fil, i, els fabricants de teixits—s'ha de tenir en compte que molts fabricants catalans, uns d'ells els Berenguer, dels quals ens ocupem, es dediquen a

filat i teixir, malgrat que això no excloïxi en res les nostres afirmacions—han augmentat, en proporció, les peces, resulta que els únics perjudicats d'aquest encariment són els consumidors.

Quedem, doncs, que els fabricants catalans de la indústria textil treballen amb febrosa activitat i guanyen una mil·lionada cada any.

Així, doncs, per què han paralitzat la fàbrica, els explotadors Berenguer, d'Artés? La premsa de Barcelona no ens ho diu; més, nosaltres, estem segurs d'endevinar-ho, per allò de: «Hi ha concentrades, en l'esmentat poble, forces de la guarda civil».

Es constituí, a Artés, un Sindicat de resistència. Jamai, en aquest poble, s'havia parlat de Sindicats de resistència al capital. La fàbrica, la horrible fàbrica, no pot pas permetre que, ni ara ni mai, aquell pilot de cents d'esclaus seus, es rebel·lin contra la seva bàrbara i cruel explotació. Els explotadors Berenguer no poden tolerar que els seus explotats, ni econòmicament ni políticament, es rebel·lin contra les disposicions de la fàbrica.

Còm desbaratar els plans d'emancipació dels seus obrers? Còm intimidar-los?

Per la fam! Amb la fam, si; amb la fam es procurarà matar tots els gèrmens d'Associació obrera que hagin sorgit en el poble.

Això, i no altra cosa, pot ésser la causa del tancament de la important fàbrica. Si així no fos, per què concentrar tanta guarda civil en un poble tan pacífic?

A més, les nostres sospites, tenen un pregon fonament, car coneixem una llarga història de la burgesia fabril catalana, i fins sabem que ja ve dels primers indicis de l'Associació obrera que els fabricants apel·len al tancament de llurs fàbriques per a imposar la fam, primer, i l'atropellament, després.

En diferents pobles i comarques, i en diferents èpoques, hem vist aquesta mena de maniobres. Hem vist com s'ha simulat un canvi de burgès o de raó social, tancant la fàbrica quelques setmanes, i, després, al tornar-la obrir, s'ha donat la veu de que essent un canvi d'amo o amos tots els obrers que volguessin tornar a treballar devien anar a demanar feina. Així, amb aquesta mena de hipocresia sempre s'ha deixat en vaga als que, més o menys, s'havien distingit en l'Associació obrera.

Hem vist, també, com s'ha tancat, mesos i mesos, tal o qual fàbrica, per a després, al tornar-la obrir, amb el mateix amo, aprofitant la fam dels obrers, imposar més hores de treball i reduir, encare més, els salaris.

La burgesia catalana n'és mestre en intrigues i en despotisme.

Des del Foment del Treball—de la maldat—Nacional, de Barcelona, no es cansa d'elaborar per a apilotar mil·lions i més mil·lions a costa de la salut i la vida de milers de dones i nois.

Els obrers de la indústria textil catalana tenen que soportar, en ple segle xx, el feudalisme modern i el terror per la fam.

Serà, aquest, el cas d'Artés?

JOÁN DE CATALUNYA

De El Socialista, de Madrid.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3.50 - CONCERT
TOTS ELS DIES

Els divendres Bouillabaisse - Dissabtes menú
corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

Els conflictes socials

EL DEL RAM DE L'AIGUA

El lock-out que els burgesos d'aquest ram tenen d'clarat, des de fa quatre setmanes, als seus obrers, segueix igual.

La suspensió de garanties que, com si fos una pràctica lliberal, hi ha decretada per a tots els pobles i homes de l'Estat espanyol, ha portat com a conseqüència la clausura, gairebé en absolut, de tota la organització obrera. Com era de preveure, doncs, davant un semblant estat de coses, un dels primers Sindicats que, a Barcelona, per ordre governativa, ha sigut clausurat, ha estat el Sindicat de obrers aprestadors, cilindres i demés acabats en peces.

Potser els lock-outejadors creuran que aquesta mesura adoptada per l'autoritat afavorirà les intencions que aquells tenen, mes si algú això pensa, cal que se'n desenganyi.

Els obrers, conscients de l'esperit de justícia que, en el plet actualment entaulat, els acompanya, no s'avindràn a sucumbir en aquesta lluita aon els ha portat l'afany de desorganització proletària que sent, en general, tota la burgesia.

Malgrat la clausura del Sindicat, el Comitè obrer segueix constituït, portant la direcció de la lluita i enfortint, encare més, la convicció societatària dels obrers del Ram de l'Aigua.

És cert que no es poden reunir els obrers—encare que no els succeeixi així als patrons—però no és menys cert, també, que quan arribi la hora en que els patrons obrin les fàbriques que ara tenen tancades, els treballadors no es sotmeteràn de qualsevol manera a les intencions burgeses. Aquest conflicte, doncs, si bonament no es troba la fórmula d'arranjar-lo, estem certs que pendrà un caràcter de forta agudesa quan els que han ideat el lock-out necessitin l'esforç dels treballadors que, per caprici patronal, ara vaguen.

ELS DESCARREGADORS DE PEIX

El ral d'augment que, en declarar-se en vaga, aquests obrers reclamaven, ja l'han assolit. Per tant, ha quedat solucionat aquest conflicte. L'augment sol·licitat, el satisfaràn la meitat els armadors i l'altra meitat els contractistes.

ELS CONSTRUCTORS DE PIANOS

Aquests obrers persisteixen en la vaga plantejada. Ens han dit que, entre ells, existeix el propòsit de instal·lar un taller col·lectiu, puix creuen que, ara, per la gran demandada de pianos que des de l'estranger ve fent-se, és la hora més oportuna per a emprendre's aquesta empresa.

Sembla que pel que fa referència als mitjans econòmics, se compta amb l'oferiment de una entitat comercial i bancària de Barcelona, que facilitaria, a un mòdic tant per cent i tenint la garantia del mateix taller que s'instal·li, els diners necessaris per a portar a cap el propòsit de referència.

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles dentals de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS ENGLISH SPOKEN MAN SPRICHT DEUTSCH

BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

L'actuació obrera

La excepcionalitat del present moment polític i social ha deixat gairebé sense efecte la necessitat d'aquesta secció. Clausurats els Sindicats, impossibilitades les organitzacions obreres del dret de reunió, l'actuació de la classe treballadora quasi ha quedat nul·la. Així, doncs, si l'actual moment d'excepció es perllonga, l'acció —al menys l'acció intensa— de la organització proletària, quedarà reduïda al no res. S'ha d'esperar, altra vegada, el retorn de la normalitat, en que, fins a cert punt, serà possible poguer proclamar que, treballant, no es pòt viure, anc que hi hagi qui amuntegui riqueses valent-se de procediments lícits, potser, davant la llei, però il·lícits davant la consciència humana.

Passem, ara, els obrers, l'anormalitat nostra, mentre tots els burgesos, explotadors i acaparadors, gaudeixen de la normalitat més plena... I és que, en la societat burgesa, només suren i campen aquells que menys escrúpols posseeixen i més negoci saben fer. No els envegem, però, el paper que vénen desempenyant.

• Prosseguint la campanya iniciada pel Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, els representants d'aquest i de les entitats adherides, formant nombroses comissions, s'escamparen per la ciutat, el passat diumenge, convidant al tancament de tots els comerços.

No es registrà cap incident desagradable, i la Comissió té especial interès en fer remarcar la seva satisfacció per haver lograt que molts comerços hagin tancat, ja, els seus establiments, la qual cosa facilitarà la seva tasca per a poguer aplicar les seves energies i el rigor de la Llei als refractaris, tenint la convicció de que sense arribar a mitjans estrema, ben aviat, veurà complerts els seus desitjos i que demà serà molt més general el tancament.

♦ La Junta del Sindicat de Fumistes participa als seus associats que, malgrat les circumstàncies anormals perquè atravesa la classe obrera, es realitzarà la cotització com de ordinari i seràn vàlids els acords que prengui la Junta.

♦ La Junta del Sindicat que componen els obrers lampistes i llauners, participa que, per haver-se acabat la vaga que sostenien els mecànics de Terrassa, la quota, en endavant, serà de 30 cèntims setmanals.

La mateixa Junta adverteix que, no obstant estar clausurat el seu local social, es cotitzarà, com de costum, els dissabtes i diumenges de totes les setmanes, essent vàlids els acords que la Junta adopti.

NOVES

Per la Lituania

El Comitè Pro-Lituania segueix rebent donatius per a la subscripció oberta per al socor de les nombroses víctimes que la guerra ha fet en aquella desventurada nació.

Fins avui, ens diu l'esmentat Comitè que ha rebut les quantitats següents:

Suma anterior, 354 pessetes; fill de Josep Vidal i Ribas, 50; Concepció Cuyàs, 5; L. R. S., 5; E. S. V., 10; Francesc de P. Farreras, 1. Suma total, 425 pessetes.

La subscripció continua oberta a la Secretària del Comitè, Plaça de la Universitat, 4, 2.^{on}, 2.^a

Festa de Primavera

Avui, dissabte, a dos quarts de deu de la vetlla, l'Orfeo Gracienc celebrarà, en el seu estatge social, aquesta festa. Hi pendrà part, a més de l'Orfeo, la reputada cobla La Principal Barcelonina.

Diada Pi i Margall

S'estàn efectuant amb gran activitat els treballs preparatoris de la festa de la Diada Pi i Margall, que es celebrarà el dia 29 d'Abril, aniversari de son naixement, donant-se principi a les obres de construcció del monument projectat per l'escultor Blay, per a no deixar-les de mà fins són definitiu acabament.

A l'efecte de coordinar els treballs de les diverses Comissions i Ponències que han quedat constituïdes, i per a tot el que sigui necessari, la Comissió executiva, des del dia 2 d'Abril, està constituïda totes les tardes, de sis a set, al Negociat de Foment de la Casa de la Ciutat de Barcelona.

Interessants conferències

La Escola Catalana d'Art Dramàtic ha organitzat per als vinents dies 15, 22 i 29 d'aquest mes, una serie de tres conferències, en les quals l'Adrià Gual, Director de la Escola, explicarà el tema «Molière i la farsa dels metges», que seràn il·lustrades amb la representació de les tres obres *L'amor metge*, *El metge per força* i *El malalt imaginari*, a càrrec dels deixebles de la Escola esmentada.

L'interès del tema i la regonoguda competència del conferenciant sobre el mateix, expliquen aquella espectació, però dona, encare, més interès a aquesta manifestació artística, el caràcter de vulgarització que se li ha volgut donar, pel que les indicades sessions tindran lloc en el teatre Eldorado en diumenges al matí i a preus populars.